

Motion till riksdagen 2010/11:A396

av **Anders Sellström och Robert Halef (KD)**

Arbetslöshetsförsäkringen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra arbetslöshetsförsäkringen allmän och obligatorisk.

Motivering

Kristdemokraterna anser att välfärdspolitiken ska vara generell i det avseendet att den ska ge trygghet för alla. Arbetslöshetsförsäkringen ska baseras på inkomstbortfallsprincipen och utformas så att alla får en ekonomisk trygghet vid arbetslöshet. Samtidigt är det viktigt att arbetslöshetsförsäkringen är en omställningsförsäkring mellan två arbeten och att den ger goda incitament att gå från arbetslöshet till arbete. Alla människors vilja till arbete måste tas tillvara och utanförskapet brytas.

Från löneutfyllnad till omställningsförsäkring

Kristdemokraterna har tillsammans med Alliansen arbetat för att arbetslöshetsförsäkringen ska bli mer försäkringsmässig. Den ska fungera som en omställningsförsäkring mellan två arbeten och inte riskera bli en permanent försörjningskälla.

Tidigare finansierades a-kassan till 90 procent av skattemedel och arbetslöshetsförsäkringen var därför mer lik ett bidrag än en försäkring. Inledningsvis höjdes därför egenavgiften. Samtidigt sattes ett tak, så att ingen skulle betala mer än sammanlagt 420 kronor i a-kasseavgift.

Under den förra socialdemokratiska regeringen kunde en person deltidsstämpla i upp till 18 år. Alliansen såg detta som ohållbart om man ska betona a-kassan som en omställningsförsäkring. Därför införde regeringen en gräns

Fel! Okänt namn på

för hur lång tid man kan ha a-kassa på deltid till 75 dagar samt införde en avtrappning av ersättningsnivåerna till 70 procent av lönen efter 200 dagar och till 65 procent av lönen efter 300 dagar av arbetslöshet. Det är dock viktigt att betona att det inte finns någon borte gräns för a-kassan. Om en person är arbetslös längre tid än 300 dagar får den stöd att komma tillbaka till arbetsmarknaden genom jobb- och utvecklingsgarantin som regeringen har inrättat.

Den 1 juli 2008 sänkte regeringen avgiften som a-kassorna betalar in till staten. Till följd av detta har de flesta a-kassor i sin tur sänkt sina medlemsavgifter. Regeringen har också förbättrat reglerna för sjuka och gjort vård av sjukt barn a-kassegrundande.

Under 2010 införs ett nytt system för att pröva arbetsförmågan hos långtidssjukskrivna. Personer som varit sjukskrivna i över 2,5 år övergår från Försäkringskassan till Arbetsförmedlingen i en så kallad omförsäkringsperiod. För sjukskrivna har regeringen utökat den så kallade överhoppningsbara tiden till 10 år. Det betyder att man får tillgodoräkna sig den inkomst man hade 10 år tillbaka, innan man blev sjukskriven. På så sätt får även långtids-sjuka använda tidigare lön som utgångspunkt.

Reglerna för arbetslöshetsförsäkringen för företagare förbättras. Bland annat får nyföretagare en ökad trygghet och beräkningen av ersättningen förbättras för alla företag.

Obligatorisk arbetslöshetsförsäkring

Frågan om en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring har utretts vid ett flertal tillfällen. Under 2008 överlämnades en utredning om obligatorisk arbetslöshetsförsäkring till regeringen. Alliansregeringen valde dock att inte gå på utredningens förslag, eftersom den föreslagna lösningen skulle innebära ett alltför tekniskt komplicerat system. Kristdemokraternas grunduppfattning är dock fortfarande att alla som arbetar och uppfyller villkoren för försäkringen, också ska omfattas av en arbetslöshetsförsäkring med rätt till inkomstrelaterad ersättning i händelse av arbetslöshet. I Kristdemokraternas principprogram framgår följande:

För att garantera alla som blir arbetslösa en grundläggande ekonomisk trygghet vid arbetslöshet ska en allmän obligatorisk arbetslöshetsförsäkring finnas. Arbetslöshetsförsäkringen bör finansieras med egenavgifter och arbetsgivaravgifter.

Den 29 april 2010 gav alliansregeringen i uppdrag till en parlamentariskt sammansatt kommitté att se över de allmänna försäkringarna vid sjukdom och arbetslöshet. I direktivet framgår att det nuvarande systemet bör ses över och förändras så att alla som har förvärsarbetat och uppfyller arbetsvillkoret har rätt till en inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet. Villkoren för ekonomiskt skydd vid arbetslöshet och grunden för bestämmande av nivån på ersättningen bör vara densamma för alla förvärsarbetande. Som utgångspunkt för om och med vilket belopp arbetslöshetsersättning ska lämnas bör anknyt-

Fel! Okänt namn på

ningen till arbetsmarknaden vara avgörande, till exempel hur mycket avlönat arbete som har utförts under förutsättning att grundvillkoren i försäkringen är uppfyllda, vilket bland annat innebär att personen ska vara arbetslös, anmäld hos Arbetsförmedlingen och vara beredd att ta erbjudet lämpligt arbete.

Idag står 1,2 miljoner löntagare utanför arbetslöshetsförsäkringen, vilket inte är acceptabelt. Precis som alla löntagare omfattas av sjukförsäkringen bör också alla löntagare ha en arbetslöshetsförsäkring. Kristdemokraterna vill därför införa någon form av obligatorisk arbetslöshetsförsäkring för samtliga arbetstagare, utifrån de direktiv som getts i utredningen.

Höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen

Kristdemokraterna vill höja taket i arbetslöshetsersättningen i takt med den årliga förändringen av prisbasbeloppet. Detta sker i dag inom övriga socialförsäkringar och innebär att dagpenningen inflationsskyddas och inte urholkas för varje år.

Inom socialförsäkringssystemet utgår man från den sjukpenninggrundande inkomsten för att beräkna sjukpenningen, som fastställs av Försäkringskassan utifrån arbetsinkomst. Det finns dock ett tak för den sjukpenninggrundande inkomsten på 7,5 prisbasbelopp. Prisbasbeloppet räknas i sin tur fram på grundval av ändringarna i det allmänna prisläget, det vill säga inflationen. Enligt gällande bestämmelser anges detta av utvecklingen av konsumentprisindex (KPI).

Inom arbetslöshetsförsäkringen finns däremot ingen automatisk uppräkning av taket. Taket ligger idag på 18 700 kronor och högre inkomster än 80 procent av 18 700 ersätts inte. Att taket inte följer den allmänna prisutvecklingen är ett problem, eftersom det i reala termer innebär en successiv sänkning av taket.

Prisutvecklingen, det vill säga inflationen, är inget den enskilde kan påverka. Inflationen påverkas istället av externa faktorer, bland annat hur expansiv penning- och finanspolitiken är. Riksbanken har dessutom ett uttalat inflationsmål, på 2 procent plus minus 1 procent. Även om inflationen varit förhållandevis måttlig under det senaste decenniet, har prisbasbeloppet sedan år 2002 (då taket i a-kassan senast justerades) ökat från 37 900 kronor till 42 400 kronor. Hade taket i a-kassan följt prisbasbeloppets utveckling hade nivån ökat från 18 700 kronor år 2002, till 20 920 kronor i år. Kristdemokraterna menar att taket i a-kassan bör inflationssäkras, genom att knyta det till prisbasbeloppet.

Stockholm den 21 oktober 2010

Anders Sellström (KD)

Robert Halef (KD)